

Norges
veteranforbund
for internasjonale
oppdrag

Europeisk veteranhistorie: fellesuttalelse om arbeidet med Norges første veteranlov

Utredningen og den senere innføringen av en særskilt veteranlov i Norge utgjør et veteranpolitisk paradigmeskifte, og en sentral del av europeisk veteranhistorie. Norge blir det andre landet i Europa etter Nederland, som får en egen og samlet veteranlovgivning.

Det norske veteranmiljøet har store forventninger og forhåpninger til en samlet veteranlov. Veteranloven kan både rette opp deler av historiens urett mot våre utenlandsveteraner fra 1947 og fremover, men samtidig bane vei mot fremtidens offentlige veteranivaretakelse- og anerkjennelse, et sentralt lovelement i vår usikre sikkerhetspolitiske virkelighet. Loven skal gi et vern til dem av våre borgere som har gjort, og kommer til å gjøre, en viktig og betydelig innsats for felleskapet ute og hjemme, og der flere har kommet hjem, eller vil komme hjem, med skader på kropp og sinn.

Norges største veteranpolitiske organisasjoner NVIO (Norges veteranforbund for internasjonale oppdrag) og SIOPS (Skadde i internasjonale operasjoner), mener begge at innføringen av en egen veteranlov, vil bedre rettssikkerheten, ivaretagelsen, og anerkjennelsen av norske utenlandsveteraner i dag. SIOPS og NVIO har begge arbeidet målrettet politisk for å innføre en egen veteranlov i Norge, og forventer nå fremgang i arbeidet.

Veteran- og arbeidstakerorganisasjonene SIOPS, NVIO, NROF (Norsk Reservistforbund), NOF (Norges offisers- og spesialistforbund) og BFO (Befalets fellesorganisasjon) ønsker med dette å gi et tydelig signal om at organisasjoner som politisk representerer norske utenlandsveteraner og deres nærstående, blir direkte representert i det kommende lovutvalget. En direkte representasjon av de veteranpolitiske organisasjoner vil styrke legitimiteten til arbeidet, en representasjon som sikrer at utenlandsveteranenes og de nærståendes stemme blir ivare tatt i utredningen.

Videre er organisasjonene tydelige på at en særskilt veteranlov skal lovregulere rettighetene til veteraner fra operasjoner i utlandet, samt for deres nærmeste og for de etterlatte. Loven bør også lovfeste rettighetene til nasjonale veteraner som utfører oppdrag av internasjonal karakter på norsk jord, slik som Gungne-bidraget til Heimevernet. Veteranloven må ha et avgrenset juridisk fokus på veteraner som utfører internasjonale oppdrag.

Lovutredningen må ha en gjennomgående og helhetlig vurdering av alle sider av norsk offentlig veteranarbeid, herunder helseoppfølging, anerkjennelse, arbeidsordninger og erstatning, med mer.

SIOPS, NVIO, NROF, NOF og BFO forventer følgende:

- Den særskilte veteranloven må, i motsetning til gjeldende kapitel 6 i forsvarsloven, omhandle utenlandsveteranene som kollektiv gruppe, og ikke avgrenses til misjons- og operasjonskategorien internasjonale operasjoner. Veteranloven må i større grad enn forsvarsloven, innrettes til ivaretagelse, oppfølging og anerkjennelse av utenlandsveteranene, og ikke utelukkende om Forsvarets operative behov.

- Veteranloven skal ikke bare utgjøre en «dobbeltregulering» fra eksisterende lovverk, men lovutvalget og lovgiverne i Stortinget må levere et nytt substansielt innhold for landets utenlandsveteraner, og for deres nærmeste.
- Norges primære veteranpolitiske interesseorganisasjoner SIOPS og NVIO blir begge direkte representert i det kommende lovutvalget, med en representant hver.
- Sittende og kommende regjeringer prioriterer lovutredningsarbeidet politisk og økonomisk. Organisasjonene forventer fremgang i lovarbeidet fra 2026 for å implementere anmodningen fra et samlet politisk flertall i Stortinget.
- Lovutvalget bør etter etablering, ha nær dialog med relevante myndighetsaktører i Nederland og Canada om erfaringen og praktisering av de særskilte veteranlovene der.
- Utvalgsleder og utvalgsssekretariatet skal være uavhengig av Forsvarsdepartementet og Forsvaret.

SIOPS og NVIO forventer følgende:

- Den juridiske ordningen med omvendt bevisbyrde, formodningsregel, for erstatnings- og kompensasjonsordningene for skadde veteraner fra internasjonale operasjoner vurderes i lovarbeidet. Lovutvalget ser til og tar kontakt med relevante danske myndighetsaktører om erfaringen med formodningsregelen etter lovbehandlingen og praktiseringen der.
- Lovutvalget vurderer rapporten fra 14. januar 2020 fra arbeidsgruppen som gjennomgikk og vurderte erstatnings- og kompensasjonsordninger for utenlandsveteraner etter internasjonale operasjoner, herunder vurdere forslag fra arbeidsgruppen som hittil ikke er vedtatt. Utvalget vurderer også relevante tiltak fra den nasjonale veteranplanen (2024-2028) som kan lovfestes i den særskilte veteranloven.
- Eksisterende erstatnings- og kompensasjonsordninger for veteraner fra internasjonale operasjoner skal ikke svekkes i ny veteranlov.

Oslo, januar 2026

SIOPS- Skadde i internasjonale operasjoner, Norges veteranforbund for internasjonale oppdrag (NVIO), Norsk Reservistforbund (NROF), Norges offisers- og spesialistforbund (NOF) og Befalens Fellesorganisasjon (BFO)